

Miročnina mesečno 25 Din, za izoemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletne 96 Din, za izoemstvo 120 Din Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEK

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797 Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2998

Telefoni uredništva: dnevna služba 2970 — nočna 2994, 2996 in 2950

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Dajte nam javna dela!

V naši državi smo dobili že večkrat zakone, ki so v svojih nazivih omenjali tudi javna dela. Toda javna dela so se pri nas izvajala v majhnem obsegu, včasih pa ostala samo na papirju. V politiki javnih del smo prav za prav napravili prvi korak šele februarja 1935 z znano milijardo dinarjev za javna dela, ki je bila kasneje povisana še na 157 milijonov dinarjev. Ta uredba o javnih delih je predstavljala znaten korak naprej, ker se je bistveno spremenil način financiranja javnih del. Vse dotlej so financirali javna dela iz rednih in izrednih proračunskih sredstev ali pa celo nalagali nove davke. Poleg tega je nova uredba pomenila korak naprej tudi zaradi svoje obsežnosti, saj pomeni vsota 1 milijarde 157 milijonov Din res velik prispevek v pomoč našemu gospodarstvu.

Toda že večkrat smo morali omeniti, da odpada na Slovenijo od teh javnih del premajhna vsota. Za železnice je določenih 579 milijonov Din, od tega odpade na Slovenijo 34 milijonov Din ali 5,9%. Za ceste pa je določenih 578 milijonov Din, od česar bi imela dobiti Slovenija 35 milijonov Din ali 6,05%. Toda v tej številki je vpoštevana rekonstrukcija celotne ceste Ljubljana—Delnice v znesku 10 milijonov Din, od česar pa se porabi za dela na področju savske banovine poldrug milijon Din, tako da prav za prav dobi Slovenija samo 33,5 milijonov Din.

Seveda bi bili veseli, če bi se vsaj za Slovenijo določeni znesek čimprej začel porabljati. Toda, dočim so skoro za vse druge cestne gradbe bile že razpisane licitacije in so se dela že začela, tako da je zanje potrženih že najmanj 200 milijonov Din, pri nas ne pridemo nikamor naprej. Bilo je sicer že več licitacij, toda niso uspeli. Če pa je bilo dovolj licitacij, pa je bila zopet licitacija razveljavljena. Nočemo preiskovati razlogov, kdo je temu kriv, ali prevelika vestnost uradništva ali sploh birokratični ustroj naše državne uprave, za nas je dejstvo, da od ogromnih vsot, namenjenih in že izdanih za javna dela, ni prišlo k nam skoro nič.

Toda nešteto razlogov je, ki govorijo za to, da bi se moral izvesti program omenjenih javnih del ravno v Sloveniji. Naše ceste so v izredno slabem stanju in vedno bolj se nas izogiba mednarodni avtomobilski promet. Pa tudi pri nas opažamo pomanjkanje dobrih železniških zvez. Res se gradi — kdaj bo pa dokrajena, pa ne vemo — proga St. Janž—Sevnica. Toda ta proga ne bo imela velikega pomena, če se istočasno ne zgradi zveza Slovenije z morjem iz Kočevja na Sušak ter se priključi tudi ostale dolenske železnice k tej progi. Poleg tega seveda bo pa treba tudi že obstoječe proge temeljito popraviti, da bodo lahko zmogovale večji promet. Zato moramo ugotoviti, da program javnih del iz preteklega leta še oddalje ne zadostuje najnujnejšim potrebam slovenskega gospodarstva.

Ni pa samo zahtevati, da se izvede vsaj že postavljen ta program, kajti Slovenija potrebuje še mnogo več. Danes preti najvažnejši panogi slovenskega gospodarstva, to je lesni industriji ter trgovini poguba. Vemo, da marsikateri napor za vnovčenje našega lesa na neitalijanskih tržiščih ne bodo uspešni. Pa tudi, kjer bodo uspešni, ni mogoče misliti, da se bo tako lahko tja usmeril ves naš izvoz lesa. Čaka nas je dolga doba prilagoditve na druga tržišča lesa in vprav zato preti velika brezposelnost našemu delavstvu. Naše delavstvo pa je pripravljeno delati. Niti ne računa s kakšno znatno državno podporo, ampak zahteva kot vse slovensko gospodarstvo, da se mu da prilike za delo. Od vseh potreb nam prihajajo kliči in poročila: dajte nam dela! Tu bi bila umestna velikopotezna politika javnih del, ki ne bi izvrševala samo dosedanjega programa, ampak začela izvrševati še obsežnejši, pa nujno potrebni program javnih del. Rekel bo kdo, da za to država nima dovolj sredstev, toda če so našli denar in ga še imamo za gradbe drugod v državi, se mora najti denar tudi za Slovenijo.

V letih dobre konjunktore so cenili izvoz lesa iz naše banovine v Italijo na 250 milijonov Din. Praktično prav za prav drugim z našim lesom trenutno tudi ne moremo. Nakopičene so velike zaloge na žagah, v njih pa investirane ogromne vsote naših industrijcev in trgovcev. Vsi ti se nahajajo obremenjeno v delavstvu in položaju, iz katerega trenutno ni drugega izhoda, kakor to pravilno imenuje nek list: socializacij izgub. Če smo imeli za žitni režim stotimilijonske vsote na razpolago, jih moramo imeti tudi za naše lesno gospodarstvo, ki je prav tako važen faktor v domačem gospodarstvu, ki tudi odlično prispeva k našemu izvozu. Še več! Vedno težje nam je prodajati našo pšenico, dočim se je izvoz lesa še kolikor toliko držal.

Se posebej pa moramo poudariti, da je upravičena naša zahteva po izdatni državni pomoči že zaradi tega, ker so naši državni narokovale politiko sankcij obveznosti, sprejete s paktom Zveze narodov. Naša lesna industrija in trgovina sedanega položaja nista zakrivila ter si resno prizadevata, najti nova tržišča za naš les. Radi vseh teh razlogov je potrebno, da naša državna gospodarska politika najde nova tržišča za naše proizvode in se pri tem sklicuje na to, da so skoro vse države, članice Zveze narodov, pristale, da dajejo druga drugi kompenzacije za izgubo italijanskega tržišča. Toda ker ne moremo čakati na uspehe takih akcij, ki zadevajo na velike težkoče, moramo z vso odločnostjo zahtevati, da priskoči država na pomoč in da dela in kruha vsem tistim številnim delavcem, ki so radi sedanje krize brez svoje krivde in tudi brez krivde svojih poslodajalcev prišli ob kruh. To se pa da izvesti le z velikimi javnimi deli, katere lahko financira država. Saj državna gospodarska politika ne sme dopustiti, da propade tako važna pokrajina, kakor je Slovenija. Kljub temu da šteje Slovenija komaj 8% vsega prebivalstva

Da razbremene rasa Desto

Najbolj krvava bitka

Abesinci srdito napadajo pri Makali

Ras Našibu prodira po Ogadenu na pomoč Desti

Mobilizacija v Abesiniji

Reuter poroča: Abesinci so v teku hudih borb pri Makali odbili več italijanskih protinapadov. Pri tem so Italijane pritiskali za nekaj milj nazaj. Na abesinski strani se še dalje trdi, da so Abesinci zaplenili veliko število topov in večkrat je prišlo do strahovite borbe mož na moža.

Italijani in Abesinci izjavljajo, da so odločilno zmagali na severni fronti, kjer so oboji poklali mnogo nasprotnikov.

Po vestih iz abesinskega vira, je na južni fronti začel ras Našibu ofenzivo proti generalu Grazianiju.

Iz Addis Abebe poroča Reuterjev dopisnik brzojavno, da se v Tigreji (na severu) še vedno bije huda bitka, ki se je začela pretekli teden. Abesinci so uspešno odbili ofenzivo Italijanov in prešli v protinapad in zavzeli izvestno število strateških položajev. Bitka se nadaljuje zelo krvavo v okolici Makale. Abesinci so globoko prodri v italijanske postojanke. Ne ve se, kolikšne so izgube Abesincev, vendar pa so zelo težke. Borba se vodi dan in noč na fronti 110 km, ki se razteza jugozahodno od Makale do jugozapadno od Aksuma. Po še nepotrjenih vesteh je pri teh bitkah sodeloval tudi vojni minister ras Mulugeta s svojimi četami, in sicer vzhodno od Makale. Med to bitko je ras Mulugeta umrl naravne smrti. Prva vest o zmagi je prišla od rasa Kase, čigar čete se nahajajo jugozapadno od Makale.

Vesti o porazu na južni fronti navdajajo z velikimi skrbmi uradne kroge. Tem bolj pa so jih veselile vesti o zmagah na severu. V krogih okoli cesarske palače se slišijo glasovi, da bodo ti krogi zaprosili abesinskega cesarja, da naj zapusti Desse in da naj prouči vprašanje, če ni oportuno, da bi obiskal južno fronto.

Vesti iz italijanskega vira pripovedujejo, da so Abesinci v teku najbolj krvave bitke na severni fronti izgubili več tisoč mrtvih v pokrajini Tembien in da so Italijani ujeli mnogo ujetnikov. Italijanska letala sodelujejo pri teh bitkah. Italijanski letalci trde, da je bombardiranje lahko in da nižje težke položaje obstreljujejo s strojnimi.

Iz Addis Abebe poročajo, da gre na južni fronti ras Našibu hitro naprej proti središču desnega krila italijanske fronte. General Graziani mora vzdrževati fronto, ki je okoli 700 km dolga. Ras Našibu hoče prisiliti generala Grazianija s svojo protiofenzivo, da ustavi svoje operacije proti rasu Desti.

Ras Sejum srdito napada

Addis Abeba, 24. jan. b. Od ponedeljka do četrka so trajale strahovite bitke med četami rasa Sejuma in italijanskimi domačini, ki se nahajajo na položajih v bližini Makale v severozapadni smeri. Po najnovejših vesteh s severnega bojišča je v teh bojih padlo več tisoč italijanskih vojakov in hrabra armada rasa Sejuma je postala popoln gospodar teh italijanskih položajev. Tudi z abesinske strani je bilo mnogo žrtev, toda v silovitem zamahu jih Italijani kljub strašnemu ognjenemu pozdravu niso mogli zaustaviti. Podrobnosti o bitkah še manjkajo.

Italijansko uradno poročilo 105

Rim, 24. januarja. AA. Agencija Stefani priobčuje komunikacije št. 105: Ker je italijansko poveljstvo izvedelo iz zanesljivih virov, da vrše znatne abesinske čete pod poveljstvom rasa Kase gi-

banja v Tembijenu, da pripravijo ofenzivo, zato je poveljstvo sklenilo sovražni poskus vdušiti in je izvršilo krepak napad. Napad italijanskih čet je sovražnika presenetil. Ogorčeni boji, ki so trajali 21., 22. in 23. t. m. so se snoči končali z našim popolnim uspehom. Jutrišnji komunikacije bo objavil vse podrobnosti te bitke.

General Graziani sporoča, da je na področju, kamor je prodril in ga zavzel, ukinil suženstvo v vseh oblikah.

Neko naše letalo je v bojih pred zavzetjem Negelija, kjer se zdaj nahaja štab generala Grazianija, padlo na zemljo.

Doprinos civilizacije: 30.000 kg ekrazita 1000 tankov

V bojih pred zavzetjem Negelija so italijanski letalci izvršili na somalijskem bojišču 130 poletov. Večini teh poletov je bil namen obstreljevanje sovražnih čet. Tik pred zavzetjem Negelija, je mesto bombardiralo 26 letal. Pri bombardiranju so letala vrgla 39.087 kg razstreliva.

Italijanska Agencija Stefani poroča iz Dola: Odločilni elementi, ki so odločili zmago pri Negeliju so poleg generala Grazianija bili piloti in tanki. Bombardiranje od strani italijanskih avijonov je porušilo utrdbe Abesincev, katerih ostanki še sedaj pričajo, da so vsa dela izvedli evropski strokovnjaki. Italijanska letala niso bombardirala skladišča municije in živeža, temveč so z ognjem iz strojne prisilila abesinske straže, da so zapustile svoje položaje. Tako so skladišča neopokodovana prišla v roke Italijanov. Na drugi strani je manevriralo nad tisoč tankov, ki so brez odpora gonili sovražnike. Hrabrost italijanskih čet in prav tako hrabrost domačinov in popolna organizacija prehrane vojske so mnogo pomagali k tej veliki zmagi. Sedaj Italijani utrjujejo Negeli.

Graziani poroča: Zastoj!

Asmara, 24. jan. b. General Graziani sporoča, da bo sedaj nastopil zastoj na južni fronti. V medčasu se bo pripravljala nova ofenziva. General Graziani bo skušal urediti v tem času politične in vojne razmere v sedaj zasedenih krajih.

Ženeva zaključila zasedanje

Salomonski nasvet Titulesca Urugvaju in sovjetski Rusiji

Ženeva, 24. jan. o. Devetdeseto zasedanje sveta Zveze narodov se je končalo danes zvečer. Na dopoldanskih posvetovanjih je bilo odpravljeno vprašanje Gdanskega in sicer s sporazumom med Edenom in člani gdanskega senata. Svet je odobrila ta sporazum, vendar pa bo presodil vse potrebno tedaj, ko bo senat mesta Gdanskega dokazal, da se bo držal določil tega sporazuma.

Popoldne se je vršila zaključna seja sveta. Najprej je romunski zunanji minister Titulescu

Vlada levičarskega kartela v Franciji

Pariz, 24. jan. AA. Havas poroča: ob 13.45 so uradno sporočili, da je vlada g. Sarrauta sestavljena, in sicer takole:

predsednik vlade in notranji minister Sarraut (radikal); min. brez portfelja Paul-Boncour (socialist); pravosodni minister Yvone Delbos (radikal); zunanji minister Flandin (rep. levica, prijazen radikalom);

finančni minister Régner (radikal); vojni minister general George (izven strank); mornariški minister Piétri (republ. centrum); trgovinski minister Georges Bonnet (radikal); minister za pošte Mandel (neodvisen); gradbeni minister Chautemps (radikal); letalski minister Déat (socialistični razkolnik); prosvetni minister Guérin; kmetijski minister Tellier; kolonijski minister Stern (radikalna levica); delovni minister Frossard (socialist. razkolnik); minister za narodno zdravje Nicolle; minister za trgovinsko mornarico Chappede-laine (radikal); minister za pokojnine René Baisse.

Državni podtajniki v Sarrautovi vladi so: V predsedstvu ministrskega sveta Jean Zay, v notranjem ministrstvu Beausite, v pravosodnem ministrstvu Bibier, v gradbenem ministrstvu Maget in za tehniški pouk Jullien.

Sarraut

„Spoštoval bom ustavo“

Edvard VIII. spodnji zbornici

London, 24. jan. AA. Na današnji -eji spodnje zbornice je ministrski predsednik Baldwin predal predsedniku spodnje zbornice poslanico Nj. Vel. kralja Edvarda VIII. Seji zbornice so prisostvovali vsi poslanci do zadnjega. V poslanici stoji:

Prepričan sem, da je spodnja zbornica v veliki žalosti zaradi smrti mojega ljubelega očeta, ki je vse življenje posvetil službi naroda. Ker je bil navdihnjeno z globokim pojmovanjem dolžnosti, je zmeraj težil za tem, da se je držal zakonov ustave vladavine. Trdno sem odločen, da bom tudi sam šel po poti, ki jo je nakazal moj predhodnik.

Nato je spodnja zbornica sprejela prvo addresso, v kateri izraža sožalje Nj. Vel. kraljici in jo zagotavlja, da nikdar ne bo pozabila vdanosti pokojnemu vladarju in domovini. V drugi adresi pozdravlja novega kralja in izraža pre-

pričanje, da bo tudi njegova vladavina posvečena zagotovitvi sreče in svobode vsega naroda.

Zahvala sv. očeta

Rim, 24. januarja. AA. Agencija Stefani poroča: Sveti oče papež je sprejel od Nj. Vel. kralja Edvarda VIII. sledečo brzojavko:

Nj. Vel. kraljica mati in jaz skupno zagotavljava vašo svetost, o naši največji bvalčnosti za izraze sožalja, ki ste nam jih poslali o priliki težkega udara, ki je zadel nas in narode britanskega cesarstva s smrtjo kralja in mojega ljubljenega očeta.

Mimohod naroda

London, 24. jan. b. Davi se je pričel mimohod mimo mrtvaškega odra, na katerem leži kralj Jurij V. Ze snoči so se pričele zbirati pred westminstersko dvorano ogromne množice naroda ter so čakale vsa noč, da bi lahko davi izkazale zadnjo čast svojemu mrtvemu k-alju. Ponoči so postale množice vse gostejše ter zavrele ves promet na trgu. Policija je sicer večkrat poskušala množice razpršiti, toda vedno brez uspeha. Navsezadnje se je morala ukloniti ljudski volji in odstopiti od svojih zahtev Davi pa so pričele zopet prihajati iz vseh ulic ogromne množice ljudstva, ki so tako rekoč blokirale vse dohode k westminsterski dvorani. O kakšnem prometu sploh ni moglo biti govora, policija pa je bila brez moči, da bi napravila red in odprla pot prometu. Mimohod se je pričel navsezgodaj zjutraj v gostih vrstah in je trajal vse do mraka.

Zadnji podpis

V zgornji zbornici so po govoru lorda čuvarja drž. pečata govorili voditelji delavske in liberalne opozicije. Odobrili so predloge lorda —

Nadaljevanje na 2. strani spodaj.

„Stranka upornikov...“

Angleška delavska stranka odklanja komuniste

London, 24. januarja. AA. Kakor je že znano, so pristojne instance angleške delavske stranke že drugič odbile formalni predlog angleških komunistov, da se ustvari tako zvana

v državi, vendar prispeva k vsem državnim neposrednim davkom z 12%. Če bo to nesorazmerje trajalo dalje, potem bomo kaj kmalu porabili vse svoje kapitalne rezerve ter bomo živeli iz rok v usta in bo življenjski standard našega naroda strahovito padel, tako da delež Slovenije kmalu ne bo znašel več, kot znaša delež Slovenije na celokupnem prebivalstvu države.

skupna fronta. Glavni organ delavske stranke londonski »Daily Herald« v svoji jutranji izdaji pozdravlja odločitev vodstva stranke, in pravi med drugim, da je komunistična stranka stranka prevratnežev in upornikov, ki noče in tudi ne ve posvetiti svoje moči delu za zboljšanje pogojev življenja najširših slojev naroda. Vse svoje energije posveča ta stranka rušenju, prevratu in državljanski vojni in diktaturi samo enega stanu. Predlog komunistov o enotni fronti z delavsko stranko, po mnenju lista ni iskren in izhaja samo iz želje, da se iz velike angleške delavske stranke ustvari orožje za čim lažje širjenje prevratne komunistične propagande v Veliki Britaniji.

Trije ministri v Ljubljani

Velika lesna konferenca prihodnje nedelje

Belgrad, 24. jan. AA. Zaradi škode, ki jo trpi naša lesna industrija v zvezi s sankcijami proti Italiji, bo v nedeljo, dne 29. januarja v Ljubljani veliko zborovanje gospodarstvenikov dravske banovine. Zborovanju se bodo udeležili tudi ministri gg. Dragiša Cvetković, dr. Milan Vrhanič in Đura Janković. Zborovanju bodo prisostvovali tudi gospodarstveniki iz drugih banovin in osrednji odbor za lesno industrijo z g. Ulmanskim na čelu.

Kraljev. banska uprava v Ljubljani objavlja: Konferenca gospodarskih korporacij in strokovnih združenj, ki naj razpravlja o stanju našega gozdnega gospodarstva ter naše lesne trgovine in industrije in ki je sklicana za 26. t. m. ob 10 dopoldne, se bo vršila v veliki dvorani »Trgovskega doma« v Ljubljani, Gregorčičeva ul. 27, in se v sejni dvorani zbornice TOI v Ljubljani, kot je bilo prvotno določeno.

„Udarne skupine Karla Marksa“

Nova odkritja o delovanju komunistov v Zagrebu

Zagreb, 24. jan. b. Zagrebska policija je izdala naslednje poročilo: V nadaljnji preiskavi v zadevi uboja strážnika Ratajca je zagrebska policija prišla do novih odkritij o delovanju zagrebskih komunistov. Preiskava proti ubijalcu strážnika Ratajca je ugotovila, da je ubijalec član tajne komunistične agitacije, tako zvane udarne skupine ter je dobil revolver pred dvema mesecema od vodstva komunistične organizacije z nalogo, da ubije enega od bivših tovarišev, na katerega je padel sum, da je

prešel v nasprotno taborišče. Razen tega so ugotovljene tudi vse podrobnosti v zvezi s samim zločinom in so zbrana vsa dokazna sredstva za sodno postopanje. V zvezi s tem zločinom pa je bilo aretiranih 26 oseb, za katere je ugotovljeno, da so člani tajne komunistične organizacije, in sicer udarnih skupin okrajnih in predmetnih odborov Karla Marksa, Lenina, Vorosilova in Georgija Dimitrova. Po preiskavi se bodo vse osebe izročile pristojnemu sodišču za zaščito države.

Uredba o pravicah invalidov

Belgrad, 24. jan. Minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetković je dal v zvezi z uredbo z zakonsko močjo o izpremembah in dopolnitvah invalidskega zakona tole izjavo: Coprav so sedanje finančne razmere težavne, je finančni minister vendarle dal na razpolago potrebni znesek za ureditev invalidskega vprašanja. Z medministrsko komisijo med delegacijami finančnega in socialnega ministristva sem dosegel sporazum o anovnih vprašanjih te uredbe. Ministrski svet je na seji 17. januarja t. l. to uredbo odobril. S pooblastilom, izdanim v členu 79 zakona o proračunskih dvanajstinah za mesece avgust do marea 1935-36 pride ta uredba pred finančne odbore narodnega predstavništva v definitivno odobritev. Glavne odlike te uredbe so tele:

ziran kot najmanj 80% nesposobni, in bodo zdaj pri novem pregledu prav tako karakterizirani z 80% nesposobnostjo za delo.

Druga prav tako važna določba te nove uredbe odreja, da se tiste osebe, ki so zamudile rok po čl. 104 in 108 invalidskega zakona za predložitev prijave, lahko v roku 6 mesecev, računajoč od dneva, ko stopi ta uredba v veljavo, naknadno vložijo prijavo. Ta uredba je posebno smotrna, ker so nekatere osebe, zlasti v gorskih krajih, zaradi oddaljenosti od občine, ali sploh zaradi neznanja opustile prijavo v določenem zakonskem roku in izgubile pravico do invalidnine. Tem osebam se tako omogoči, da v tem roku vložijo naknadno prijavo in ponovno dobe pravico do invalidnine.

Z izpolnitvijo čl. 109 invalidskega zakona se podeli pravica do državne zaščite in podpore tistim bojevnikom, ki so ostali nezmožni za delo pri vojskih operacijah leta 1913 po balkanski vojni, in družinam tistih vojakov, ki so pri teh operacijah padli, umrli ali jih pogrešajo.

S to uredbo je popravljeno vse tisto, kar se je dalo in moglo popraviti. Za definitivno ureditev tega vprašanja bodo veljala stremjenja kr. vlade, da se dolžne neizplačane invalidnine čim prej likvidirajo in da invalidska sodišča, kjer je še mnogo neurejenih invalidskih razsod, pospeše svoje delo.

Župan Thaler umira

Maribor, 24. januarja.

Iz St. Ilje nam poročajo, da se nahaja prvi slovenski župan obmejne občine šentiljske v Slovenskih goricah in prvi borec naših obmejnih Slovencev Franjo Thaler na smrtni postelji. Še preteklo nedeljo je kljub hudi bolezni vodil kot predsednik volivnega odbora občinske volitve v St. Ilju ter doživel najlepše zadoščanje z zmagošlavnim izidom. Medtem pa se je bolezen poslabšala in pravijo, da zanj ni več rešitve. Bolezen priljubljenega slovenskega borca je vzbudila po vsej okolici splošno sočutje.

2000 letnica Horacija

Nocoj ob 6. uri je bila v filharmonični dvorani zelo dobro uspela prireditelj gojenec državne klasične gimnazije v Ljubljani v spomin 2000-letnice Horacija. Prireditelj so obiskali tako starši učencev, učenci sami ter prijatelji klasične vzgoje. Bile so zastopane tudi prosvetne oblasti. Dijaki so pri prireditvi nastopili uvodoma z Hajdnovo skladbo, ki so jo zelo posrečeno podali, nato je govoril prof. Josip Osana, ki je v lepem govoru povdarjal velike kulturne tradicije slovenskega naroda in kulturne vezi, ki vežejo Slovence z vsemi narodi, zlasti pa je dolžna gojiti te tradicije klasična gimnazija, ki je najstarejši srednješolski zavod v Sloveniji. Saj je bila ustanovljena pred 500 leti. Nato je lepo oertal delo in življenje Horacija.

Po obstoječem invalidskem zakonu so nekatere skupine družin imele na račun pogrebnih stroškov dobiti odškodnino v višini enega mesečnega zneska. Ta znesek je bil premajhen za kritje stroškov. V sedanjem zakonu sem določil trimesečne zneske osebne invalidnine z dokladami za kritje pogrebnih stroškov.

Po členu 2 invalidskega zakona so vdove rezervnih častnikov, ki ne dobivajo pokojnine na podlagi posebnih zakonov, prejemale 40 odstotne invalidnine, ustrežajočo činu. Po novih izpremembah in dopolnitvah se take vdove izenačijo v višini odstotkov invalidne podpore z vdovami rezervnih častnikov, ki dobivajo pokojnino po invalidnem zakonu iz leta 1925. Družine umrlih vojnih invalidov s 50 odstotno nesposobnostjo so imele pravico do invalidske podpore. Zakon iz leta 1929 jim je to pravico vzel. Ta uredba jim pa vrne te ukinjene pravice tako, da bodo te družine imele pravico do invalidske podpore.

Po invalidskem zakonu iz leta 1925 so imeli invalidi katerokoli skupine pravico, v kateremkoli času zaradi povečanja nesposobnosti zahtevati pregled in na podlagi tega pregleda zahtevati povišanje invalidnine. Nova uredba odreja, da invalidi od 7. do 9. skupine lahko zahtevajo ponoven pregled in zvišanje invalidnine pod pogojem, da se jim pri tej priložnosti ugotovi nesposobnost v višini najmanj 75 odst. Otrcom, ki so duševno ali telesno popolnoma nesposobni za zaslužek, se prizna po izpolnitvi 16. letu, dokler traja ta nesposobnost, pravica do invalidnine, pod pogojem, da so brez lastne krivde in pred izpolnitvijo 16. letom postali duševno ali telesno popolnoma nesposobni za vsak zaslužek. Prav tako se poveča tudi vdovam, kadar se ponovno poroče, doteda z dvoletnega na triletni znesek invalidske podpore.

Vojnim invalidom, ki so prejeli odkup invalidnine, se da pravica do brezplačnega prevoza v primeru, kadar grede v ortopedske zavode in druge zdravstvene ustanove tudi pri povratku iz teh ustanov, ker imajo že pravico do brezplačnega ortopedskega zdravljenja. Prav tako se podeli tudi vojnim invalidom, ki so po čl. 113 invalidskega zak. ohranili pravico do brezplačnega zdravljenja, tudi pravica do brezplačnega prevoza, kadar se grede zdraviti in kadar se z zdravljenja vračajo domov.

Nova uredba odreja tudi oprostitev siromašnih osebnih invalidov prve do pete skupine kuluka v denarju in delu, ki pride v breme samoupravnih proračunov.

Najvažnejša določba te uredbe je pravilna in pravična ureditev vprašanja cenzusa. Nova uredba ureja to stvar na mnogo pravičnejši način s tem, da zviša cenzus od 120 na 170 Din in s tem ga uvaja stopnjevaje v teh mejah s 120 do 170 Din. Tako je to vprašanje urejeno na mnogo smotrenejši podlagi. Po novi uredbi bodo n. pr. imele osebe, ki plačajo 120 Din osnovnega neposrednega davka, pravico tudi do prejemanja invalidskih dohodkov v višini 100%. Tiste osebe, ki plačajo do 130 Din osnovnega neposrednega davka, bodo prejemale 90% invalidnine, osebe do 140 Din davka 80%, do 150 Din davka 70%, do 160 Din davka 60% in do 170 dinarjev davka 50% odrejane invalidnine.

Samo ta določba uredbe odreja vračilo invalidnine 17.416 osebam, ki so te prejemke izgubile z zakonom iz leta 1929, in sicer je osebnih invalidov 3203, vojnih vdov 12.800 in staršev 1413.

Razen te določbe, ki odreja vračilo invalidnine 17.416 osebam, določajo tudi ostale določbe vračilo invalidnine in drugih ugodnosti še večjemu številu vojnih invalidov, kar nedvomno kaže, da je ta uredba velikanske važnosti za pravilno ureditev invalidskega vprašanja.

Ta uredba je dala ponovno pravico do invalidnine pod določenimi pogoji tistim vojnim invalidom, ki so bili prej priznani za takšne zaradi bolezni in ki so pred 17. majem 1923 bili karakteri-

žuvarja državnega pečata. Nato je govoril nadškof canterburyški, ki je izrazil spoštovanje pokojnemu vladarju. V svojem govoru je nadškof posebno podčrtal nekoristoljubnost pokojnega vladarja in njegovo stalnost in njegovo veliko pojmovanje dolžnosti. O tem velikem čustvovanju dolžnosti prica prizor, ki ga je nadškof doživel pri zadnjem kronskem svetu. Kralj je sedel v svojem naslonjaču, ko je sprejel člane kronskega sveta. Ko mu je bil predčitan dokument o kraljevem namestitvstvu, je lahko jasno izgovoril: »Odobreno!« Nato se je kralj ponovno potrudil, da bi sam podpisal ta važni akt. Ko je videl, da je ta napor zanj prevelik, se je samo nasmejaj članom kronskega sveta. To je bila slika, ki je nikdo od navzočih ne bo pozabil. Tako se je zgodilo, da ta kraljevski dokument ne nosi celoga podpisa kralja, ampak samo začetni znak.

„Kominternna proti Jugoslaviji“

Uvodnik v praških „Narodnih listih“

Praga, 24. jan. Pod naslovom »Kominternna proti edinstvu Jugoslavije« objavlja veliki praški dnevnik »Narodny Listy« uvodnik Vladimira Sisa o notranjih razmerah v Jugoslaviji. Pismo pravi med drugim:

Srbsko-hrvatski odnošaji, ki so v mnogem oziru močno podobni odnošajem med Čehi in Slovaki, so glavni vir notranjepolitičnih težkoč v Jugoslaviji. Blagopokojni kralj Aleksander, ki je po pravici nosil častni in zgodovinski naslov »zjedinitelja«, je vso svojo politiko naravnal na to, da odstrani spore, ki sta jih ustvarila Dunaj in Budimpešta, da bi porušila edinstvo med Srbi in Hrvatji. Delal je to v imenu močne in enotne Jugoslavije. Hrvati in Srbi so ta njegova prizadevanja zato pravilno razumeli.

Kraljevo politiko, ki jo je zapečatil s svojo mučeniško smrtjo, izvaja sedanja Stojadinovičeva vlada. Seve mora premagati pri tem marsikateri hude težkoče. Jevtičev režim je zapustil v notranjepolitičnem življenju Jugoslavije globoke sledove in je vnovič razburkal in razpalil strasti. Dr. Stojadinović se zdaj zelo spretno izogiba ovir, ki mu jih mečejo z dveh strani. S strani skupščine, izvoljene na programu Jevtičevega režima, ki ga je on likvidiral, in s strani opozicije, ki zahteva razpust skupščine, razpis novih volitev na podlagi novega volilnega zakona in takojšnji povratek k popolnemu parlamentarnemu režimu.

Te spore izkorišča, kakor so to nedavno tega ugotovili, Kominternna v škodo državne celote. Politija je odkrila v Zagrebu široko razpredeno komunistično organizacijo, ki jo vodi centrala jugo-

slovske komunistične stranke s sedežem na Dunaju. V Jugoslaviji je namreč komunistična stranka že več let proglašena za protidržavno in od tedaj razpuščena. Več let ni bilo o njej ne duha ne sluha. Sedaj pa je s pomočjo Kominternne po primeru komunistov na Bolgarskem razvila svoje razdiralno delo v solah in v notranjepolitičnem življenju, da bi na ta način ustvarila novo revolucionarno fronto proti idejam narodnega in državnega edinstva Jugoslavije.

V ta namen izkorišča nezadovoljstvo posameznih slojev zaradi svetovne gospodarske stiske in splošnih poveljnih težav. Kominternna misli, da se pri tem lahko poslužuje starega srbohrvatskega spora, prav tako pa tudi borbe združene srbsko-hrvatske opozicije dr. Mačka, Ljube Davidoviča in dr. Dragoljuba Jovanoviča proti sedanji vladi. Komunisti se v to svrhu poslužujejo nove taktike. Istočasno je treba poglobiti odpor opozicije z gesli o razpustu skupščine, novih volitvah in parlamentarnem režimu, obenem pa tudi okrepiti odpor Jevtičeve stranke in nasprotnikov parlamentarizma sploh. Komunisti vedo, da bi popolna vzpostavitev parlamentarizma dala državi mir in da bi v tem primeru ne mogli s svojo agitacijo na deželo. Na eni strani podpirajo zahtevo po popolni obnovi parlamentarizma, na drugi strani pa hujskajo nasprotnike tega stremjenja. Posebno krepko akcijo so razvili na Hrvatskem, da bi zrevolucionirali Mačkovo stranko. Jugoslovska politija je pravočasno odkrila široko razpredeno mrežo komunistične akcije in s svojim odločnim nastopom preprečila spletke kominternne.

Domači odmevi

Narodna skupščina

Belgrad, 24. jan. m. Tudi današnja sejo Narodne skupščine je opozicija porabila za izgrede in sabotažo. Scene, ki so se odigrale že na večerajšnji, so se ponavljale tudi danes. Tudi slovenski opozicionalni poslanci, ki so razdeljeni med vse tri opozicionalne klube, so smatrali za svojo potrebo, da se vidno izkažejo. Tako se je vrhniški lekarnar, poslanec Hočeva, postavil na stakišče, da je skupščina najprimernejši prostor, da se vadi tam v življanju. Dr. Novačan je poskušal jakost svojega glasu. Ostali pa so se vsak na svoj način primerno udeleževali.

Današnja seja se je pričela malo pred 11. Ko se je nemir, ki so ga v glavnem povzročali najožji Jevtičevi pristaji, malopolegel, so se začeli po vrsti javljati k zapisniku opozicionalni govorniki. Besedo je dobil Dragiša Stojadinović, ki je bil klican z ukorom. Poslanec Milovanović pa je bil izključen od seje.

K besedi se je javil tudi Preka, ki pripada delovnemu klubu ter je napadel podpredsednika skupščine Markiča, ki je stopil s poslanskim v roki na govorniški oder ter je svojim tovarišem na levič podal precej ostro lekcijo. Nato je govoril zopet poslanec Preka, nakar je dobil besedo ponovno poslanec Markič. Poslanec Ilija Mihajlovič s tovariši je predložil skupščini v razmotritvanje predlog resolucije, da vlada najdalje v roku dvajsetih dni pripravi in predloži narodnemu predstavništvu v pretres predlog zakona o razdolžitvi kmetov, delavcev, obrtnikov in malih posestnikov, in da se ta zakon izglasuje še pred proračunom. Ker je ta onutek čisto demagoškoga značaja, ga je skupščina zavrnila. Predsednik skupščine je prosil finančnega ministra, ker predsednika vlade dr. Stojadinoviča ni bilo, da izjavi, če kr. vlada sprejema nujnost za ta zakonski predlog, oziroma, da se predloži v pretres posebnemu odboru. Finančni minister je izjavil, da vlada ne sprejema predložene resolucije. Večina poslancev je to nujnost odbila.

Ob tej priliki je opozicija znova zagnala hrup ter vpila, da ima ona večino. Ker se na poziv predsednika skupščine ni umirila, je prekinil sejo za nekaj minut. Pri nadaljevanju seje opozicija spet ni nehala z obstrukcijo ter zahtevala poimensko glasovanje. Ko je predsednik uvidel, da tudi noben opomin nič ne zaleže, je zaključil današnjo sejo ter prihodnjo napovedal za jutri ob 10 dopoldne.

Dunajska vremenska napoved: Oblačno in padavine.

Ljubljanski župan se vrača

Belgrad, 24. jan. m. Nocoj je odpotoval v Ljubljano ljubljanski župan dr. Juro Adlešič, ki se je tu mudil nekoliko dni v zadevah ljubljanske občine. Danes je bil s svojo soprogo sprejet v avdiceno pri Nj. Vel. kraljici Mariji, njegova soproga sama pa pri Nj. Vis. kneginji Olgi. Za časa svojega bivanja v Belgradu je ljubljanski župan obiskal večino ministrov. Tako je bil sprejet tudi pri ministrskem predsedniku dr. Stojadinoviču, ki mu je obljubil vso pozornost v zadevah ljubljanskega mesta. Dr. Stojadinović je izjavil, da se bo glede škode, ki jo je prizadelo našemu gospodarstvu izvajanje sankcij, začelo s čim večjimi javnimi deli, da se na ta način zaposli čim več brezposelnega delavstva. Tudi v tem pogledu bo upošteval mesto Ljubljano.

Nadalje je bil dr. Adlešič sprejet tudi pri ministru za soc. politiko Cvetkoviću, katerega je prosil za njegovo pomoč onega zneska, ki je bil določen za prehrano pasivnih krajev. Tudi minister Cvetković mu je obljubil, da bo posvetil ljubljanski občini vso svojo naklonjenost. Z ujim je dr. Adlešič razpravljal tudi o vprašanju ustanovitve občinske bolnišnice v Ljubljani. Minister mu je pri tem obljubil, da bo v tem oziru bel. občini na roko, ker bi se z ustanovitvijo te bolnišnice razbremenila splošna državna bolnišnica. Dejal je tudi, da se bo v ta namen že našo primerno posejilo. Gradbeni minister dr. Kožul je obljubil ljubljanskemu županu, da bo dobil onih 300.000 Din, ki so bili obljubljeni s strani vlade za trasiranje ceste Ljubljana-Sušak, ter je naročil, da se to trasiranje čimprej začne in da se mora letos izvršiti, on pa da bo gledal na to, da bodo krediti na razpolago.

Središče muslimanov - Sarajevo

Posebna komisija pravosodnega ministristva je izdelala načrt zakona o izpremembi zakona o islamski verski zajednici. Načrt je izdelan na načelu notranje samouprave islamske verske zajednice, kar tudi odgovarja duhu šerijatskega prava. Razmerje do države je urejeno podobno kakor pri drugih verskih družbah. Sedež vrhovnega poglavarja islama v državi, reis-ul-ulema, bo prenehan iz Belgrada v Sarajevo. Komisija je delo zaključila in pravosodno ministristvo bo zakon kmalu predložilo ministrskemu svetu.

Osebne vesti

Belgrad, 24. jan. m. S kr. ukazom je postavljen za načelnika splošnega oddelka glavnega ravnateljstva državnih železnic dr. Ivan Kavčič, dosedanji načelnik splošnega oddelka v Sarajevu; za načelnika prometnega oddelka v glavnem ravnateljstvu državnih železnic ing. Dimitrije Atanacković, dosedanji načelnik gradbenega oddelka v Ljubljani; za načelnika gradbenega oddelka v Ljubljani ing. Borisavljevič, dosedanji načelnik gospodarskega oddelka v glavnem ravnateljstvu državnih železnic; za načelnika oddelka gospodarskega oddelka v glavnem ravnateljstvu državnih železnic ing. Stanoje Mišvojevič, referent prometnega ministristva v pokojju; dosedanji vršilec dolžnosti načelnika splošnega oddelka glavnega ravnateljstva državnih železnic Stevan Walter je imenovan za načelnika splošnega oddelka pri železniškem ravnateljstvu v Subotici.

Belgrad, 24. jan. m. S kr. ukazom je postavljen dr. Ivan Pšeničnik, sodnik okraj. sodišča v Novi Gradiški, na okraj. sodišče v Dugo selo. Z odlokom prometnega ministristva so postavljeni pri ravnateljstvu drž. železnice v Ljubljani v IX. pol. skup. za prometne uradnike: Edvard Grebenšek, dr. Alojzij Rustja, Anton Zupan in Adrijan Šegava, uradniški pripravniki; za tehničnega uradnika Anton Flego; za administrativnega uradnika pa Mihajlo Kostovski; v X. pol. skup. za pomožne prometne uradnike: Josip Filipin, Henrik Železnik in Franc Zajc.

Belgrajske vesti

Belgrad, 24. jan. m. Pod predsedstvom ministristra za socialno politiko Dračiše Cvetkoviča je bila danes popoldne od 17 do 23 seja plenarna poslanskega kluba BRZ.

Belgrad, 24. jan. m. Danes popoldne je nadaljeval s svojim delom odbor za proučevanje zakonskega osnutka o prekrških. Prihodnja seja bo v sredo.

Udeležba naših zimskih olimpijcev v Ga-Pa je ogrožena. Jutri se vrši v Ljubljani in drugih krajih zbiranje prispevkov, da omogočimo našim fantom, ki so se več mesecev trdo pripravljali za tekme, sodelovanje na največjih svetovnih igrah. Naša dolžnost je, da damo vsaj en dinar, če že ne moremo kupiti znaka za 5 dinarjev.

Umril nam je

Stanko

Volja Vsemogočnega je bila, da mu je sveti večer, ki prinaša ljudem mir in srečo, naklonil nesrečo in trpljenje ravno takrat, ko je potoval k svojim domov. Po mesec dni dolgih mukah, ki jih je prenašal junaško in vdano, je položil v roke Vsemogočnemu svoje mlado življenje dvajsetih treh let, naš ljubljani sin, brat in striček Stanko.

Za njim plakajo:

Gregor in Marija Koželj, starši; Milan, Gorči, Albin, bratje; Draga, Zora, Olga, Mihaela, Vida, Zdenka, sestre; Zdenkica, Tatjana, Dragica, Špelca in Vinko, nečakinje in nečak; Anica roj. Žlajpah, Lojze Mrvar, Vinko Vidmar, Ernest Stanič, svakinja in svaki, ter ostali sorodniki

Mokronog, dne 24. januarja 1936.